ANUL VIII.—No. 2195

O SINGURĂ EDIȚIE

JOI 11 MAI 1895.

NUMERUL 15 BANI

ABONAMENTELE
INCEP LA 1 ŞI 15 ALE FIE-CĂREÏ LUNÏ
ŞI SE PLATESC TOT-D'A-UNA INAINTE

IN *Bucureştî* LA CASA ADMINISTRAŢIEÏ
DIN *Judeţe* ŞI *Streinătate* PRIN MANDATE POŞTALE

UN AN ÎN ŢARĂ	30 LEÏ; ÎN STREINĂTATE	50 LEÏ
ŞASE LUNÏ ..	15 » » »	25 »
TREÏ LUNÏ ..	8 » » »	13 »

Un numer în streinatate 20 bani

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

Adevĕrul

Să te fereştĭ Române de cuiŭ strein în casă
V. Alexandri.

NUMERUL 15 BANI

ANUNCIURILE
DIN *Bucureştĭ* ŞI *judeţe* SE PRIMESC *numaĭ la Administraţie*
DIN *Streinătate*, DIRECT LA ADMINISTRAŢIE ŞI *la toate oficiele de publicitate*

ANUNCIURÏ LA PAG. IV	..... 0,30 b.	linia
» » » III	..... 2,— leï	»
» » » II	..... 3,— »	»

INSERŢIELE ŞI RECLAMELE 3 LEÏ RÎNDUL.
La Paris, ZIARUL SE GĂSEŞTE DE VÎNZARE CU NUMERUL LA
kioşcul No. 182, Boulev. St.-Germain

UN NUMER VECHIU 50 BANI

ADMINISTRAŢIA
PASAGIUL BĂNCEI NAŢIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŬ

REDACŢIA
PASAGIUL BĂNCEI NAŢIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

10 MAIU ZI DE DOLIU

Astă-zi maĭ mult de cît orĭ cînd, această nefastă zi este o zi de doliŭ pentru toţi aceĭ carĭ, mişcaţi de nobilul sentiment al păstrăreĭ libertăţilor noastre, îşi pun toate sforţările pentru a zmulge şi a arunca acest afurisit cuiŭ strein înfipt în casa romînească de vechile noastre partide politice.

Faţă cu starea de decădere morală în care ne zvîrcolim, poate oare să maĭ fie vorbă de concesiunea Strusberg, a căreĭ răscumpărare va apăsa încă zecimĭ de anĭ asupra bugetuluĭ ţăreĭ?

Faţă cu pericolul care ameninţă pactul nostru fundamental de la 1866, eŭ unul mi se pare că am uitat acele două spre-zece moşiĭ pe care Marele Căpitan (?!) le-a furat ţărănimeĭ, ca o *răsplată* pentru bravura pe care a desfăşurat'o acea ţărănime pe cîmpiile Bulgarieĭ, şi ca o *mîngîere* (!!) pentru moartea acelor zece miĭ de eroĭ căzuţi în şanţurile Griviţeĭ şi Plevneĭ, în luptele de la Smîrdan şi de la Rahova.

Maĭ pot eŭ oare astă-zi să mă maĭ gîndesc la al douilea apanajiŭ de treĭ sute miĭ de leĭ în aur pe an hărăzit luĭ Ferdinand, şi reversibil jumătate asupra soţieĭ sale?

Aceste turpitudinĭ — cele două din urmă hidoase amintirĭ din timpurile feodale— vor rămînea paginĭ negre în istoria acesteĭ dinastiĭ streine, şi nimic maĭ mult.

Anul cel maĭ ruşinos al acesteĭ domniĭ de două-zecĭ şi nouă de anĭ este incontestabil anul curent 1895, în care Străinul de pe tron a arătat, fără pic de ruşine, adîncul dispreţ ce i inspiră acest popor care l'a ridicat la o poziţiune pe care nicĭ el, şi nicĭ unul din membriĭ familieĭ sale, nu o putea visa.

Prin publicarea memoriilor sale, Carol şi-a dat arama pe faţă şi ne-a dovedit că pe tronul romîn avem un trădător şi un sprejur.

Curajul a lipsit fostuluĭ locotenent prusac pentru a restrînge, *prin o lovitură de stat*, libertăţile noastre publice înscrise la constituţia—bună rea — pe care şi-o dăduse ţara în 1866. El simţise teribila furtună ce *lovitura sa de stat* ar fi stîrnit în ţară, furtună care ar fi spulberat dinastia străină, acest vierme răŭ-făcător, care distruge toată vitalitatea acestuĭ popor.

Carol prudent şi fricos — frica se vede păzeşte tronurile ca şi bostănăriile — a preferat să se adreseze suveranilor puterilor străine, cerîndu-le intervenţia lor pentru obţinerea uneĭ revizuirĭ a pactuluĭ nostru fundamental, într'un sens reacţionar.

Să mi se arăte în istoria monarhiilor, un suveran, chemat pe tronul uneĭ ţărĭ în condiţiunĭ bine stabilite şi primite de el, făcînd apel la un ajutor străin pentru a modifica acele condiţiunĭ.

Condiţiunile bine stabilite şi primite de Carol eraŭ înscrise în constituţia din 1866, pe care a prestat următorul jurămînt:—*Jur de a păzi constituţia şi legile poporuluĭ romîn, de a menţine drepturile luĭ naţionale şi integritatea teritoriuluĭ.*

Cititoriĭ acestuĭ ziar ştiŭ, din precedentele mele articole, că numaĭ conteluĭ Bismarck datorim nereuşita ruşinosuluĭ demers făcut de Carol sprejurul pe lîngă suveraniĭ puterilor străine.

Această infamă trădare se plănuise la finele anuluĭ 1870.

***

După două-zecĭ şi cincĭ de anĭ, Trădătorul Incoronat îşĭ urmăreşte astă-zĭ realizarea machiaveluluĭ săŭ plan din 1870.

Carol lucrează la revizuirea constituţieĭ noastre, prin manopere piezişe, cu ajutorul unor slugĭ plecate pe care le-a onorat cu pomposul nume de consilierĭ aĭ tronuluĭ. Aceste slugĭ aŭ adunat în palatul Universităţeĭ şi în dealul Mitropolieĭ o turmă de boierĭ decăzuţĭ, de ciocoĭ înfumuraţĭ, şi un conglomerat de tinerĭ fără vlagă, fără voinţă, căzuţi în cel maĭ copilăresc scepticism.

Această adunătură de bătrînĭ inconştienţi şi de tinerĭ degeneraţĭ s'a pus pe lucru, şi fabrică, cu iuţeala fulgeruluĭ, legĭ carĭ nimicesc libertăţile garantate prin constituţie.

Aceste majorităţĭ compuse din ramoliţi, din corupţi, din mişeĭ, din zminţiţi aŭ votat în cîte-va minute un adaos la articolul 262 din codul penal, ştiind foarte bine că acest adaos pune în viitor pe ziarişti la discreţia parchetelor care nu'ĭ vor maĭ trimite înaintea Curţeĭ cu juraţi ci în faţa unor magistraţi carĭ sînt la dispoziţia ministruluĭ.

Incătuşarea preseĭ este singura ţintă la care tinde modificarea articoluluĭ din codul penal citat maĭ sus.

Tot aceste majorităţĭ aŭ modificat legea electorală, trimiţind delictele electorale înaintea tribunalelor corecţionale, şi instituind arestul preventiv, pe cînd articolul 135 din acea lege electorală zice categoric: *Delictele prevăzute prin legea de faţă se vor judeca de juraţĭ. Arestul preventiv este interzis în privinţa acestor delicte.*

Incătuşarea libertăţeĭ alegerilor este singura ţintă la care tinde modificarea articoluluĭ din legea electorală citat maĭ sus.

Şi cine votează aceste legĭ arbitrare, odioase?—Nemuritorul Eminescu ne-o spune în limbagiul săŭ virulent:

Tot ce e perfid şi lacom, tot Fanarul. toţĭ iloţiĭ,
Toţĭ se scutură aicea şi formează patrioţiĭ,
In cît fonfiĭ şi flecariĭ, găgăuţiĭ şi gusaţiĭ,
Bălbăiţĭ cu gura strîmbă, sînt stăpîniĭ asteĭ naţiĭ.

***

Şi cînd priveştĭ spre tronul romîn, vezĭ un Străin sperjur şi trădător, care s'a declarat duşman libertăţilor noastre, căcĭ s'a grăbit a sancţiona aceste două legĭ care lovesc în pactul nostru fundamental de la 1866.

Nimic nu maĭ e sacru pentru acest Venetic!

Bine a zis genialul nostru poet:

Cine-aŭ îndrăgit străiniĭ,
Mînca-ĭ-ar inima cîiniĭ,
Mînca-ĭ-ar casa pustia,
Şi neamul nemernicia!

Alex. V. Beldimanŭ.

SATIRA ZILEI

Debuturile luĭ Carol I

Cînd Carol de Hohenzolern a intrat în ţara romînească ţinînd geamantanul luĭ Ioan Brătianu, evident că nu ştia încă romîneasca cea pocită cu care se slujeşte la zilele marĭ şi la zilele de doliŭ.

Această necunoştinţă a limbeĭ a jucat luĭ *Hop în ţoale*, precum îl numea poporul, multe feste, unele maĭ nostime de cît altele.

După ce a luat cîte-va lecţiĭ de limbă, cam peste vre-un an de la debarcare, Carol I s'a dus să facă o vizită la Focşanĭ. A fost primit la barieră cu surle şi cu dorobănţime, lingăiĭ aŭ strigat ura! iar autorităţile aŭ început să defileze. Iată că vine şi rîndul judecătorilor de la Curtea de apel.

Judecătoriĭ staŭ înşiraţĭ şi zmirna aşteptînd ca fostul locotenent prusian să le adreseze vorba. In adevăr interogatorul începe din capul coloaneĭ.

— *Unte infaţat tumerfostra?* întreabă Domnitorul pe cel d'intîiŭ.

— La facultatea din Paris, măria ta.

— *Ah! Ah! Paris pun facultet.*

— *Tar tumerfostra?*

— Eŭ am învăţat la facultatea din Berlin, măria ta.

— *Oi! Berlin asta pun facultet, o ia!*

— *Tar tumerfostra?*

— Eŭ n'am învăţat nicăerĭ, măria ta.

— *Prafo! Prafo! Asta forte pun facultet nicaiuri, io şi ii.*

Carol de Hohenzollern îşĭ închipuise că *nicăirĭ* e numele unuĭ oraş celebru.

Altă dată vodă se opreşte într'un sat. Ţăraniĭ aduşĭ de execuţie cu zapciĭ iĭ ieşiseră înainte, iar domnitorul se adresează celuĭ maĭ bătrîn:

— *Cum merge orz?*

— Slavă Domnuluĭ, măria ta, anu ăsta merge.

— *Tar griu?*

— Şi grîu s'a făcut.

— *Tar...* asta? Şi regele, uitînd cum se chiamă porumbul, iĭ face cu ante-braţul un semn cam pornografic.

— De, măria ta, răspunde ţăranul cam rîzînd, la ăĭ tinerĭ merge bine, dar la mine nu maĭ merge că sînt bătrîn.

După plecarea Domnuluĭ ţăraniĭ se minunaŭ între eĭ.

— Proştĭ maĭ sînteţĭ, adăogă un ţăran maĭ isteţ, luĭ vodă iĭ trebue soldaţĭ şi d'aia a întrebat de... aia. **Vax.**

Păstorul şi turma luĭ

Soarele care va lumina splendorile de 10 Maiŭ, desfăşurate în Capitală şi în toate oraşele ţăreĭ cu ajutorul budgetuluĭ statuluĭ, va lumina şi o întreagă lume care munceşte din greŭ, lumea cea bîntuită de foame, de exploatare nemiloasă, de administraţie, de perceptorĭ carĭ împlinesc totul şi de jandarmĭ ruralĭ.

Căcĭ dacă 10 Maiŭ e o zi de petrecere pentru curtezanĭ, pentru paraziţĭ, pentru mariĭ budgetivorĭ şi pentru toţĭ ceĭ carĭ trăesc la umbra şi din mila tronuluĭ, pentru enorma majoritate a locuitorilor ţăreĭ, ziua asta e o simplă zi de lucru, o zi maĭ mult petrecută pe ogoarele altuia, sub supravegherea căruia munca e grea şi plata mică.

Arcurile de triumf, luminaţiile feerice, paradele în care ofiţeriĭ îşĭ arată uniformele strălucitoare şi soldaţiĭ feţele întristate de chinurile cazărmeĭ, sînt un fel de asigurare mutuală anuală, care se stabileşte între Curte şi curtezanĭ.

Directorul *Adevĕruluĭ* a înfierat în treacăt, dar destul de energic, în articolul-revistă din acest număr, turma asta de spinărĭ încovoiate, a căreĭ menire şi ţintă în viaţă e să asigure pe suveran «de devotamentul şi iubirea eĭ nemărginită pentru tron şi dinastie,» pentru-ca în schimb dinastia să-ĭ treacă cu vederea toate fără de legile şi să-ĭ lase cît maĭ mult în stăpînirea budgetuluĭ ţăreĭ.

Da, 10 Maiŭ aminteşte paraziţilor că există o Curte suverană a căreia întreţinere costă scump, iar Curţeĭ iĭ aminteşte că există o sumă de paraziţĭ a căror viaţă se petrece cu cheltuelĭ marĭ.

Să nu se maĭ repete pentru nu ştiŭ a cîtea oară că în ziua asta se serbează gloriile neamuluĭ şi reînvierea luĭ din letargia trecutuluĭ.

La eroiĭ carĭ zac în mare parte în cîmpiile Bulgarieĭ nimenĭ nu se maĭ gîndeşte; iar ceĭ carĭ aŭ scăpat cu zile, schilodiţĭ de bombe şi de boale cronice căpătate prin şanţurile Plevneĭ, cer pomană prin sate şi-ĭ latră cîiniĭ pe la uşile altora.

Poporul muncitor, acel popor căruia i s'a cerut sacrificiul cel maĭ mare, sacrificiul sîngeluĭ, zace şi acum, ca şi înainte de războiŭ, în cea maĭ neagră mizerie şi ignoranţă care s'a pomenit vre-odată în analele vre-unuĭ popor,

Gloria neamuluĭ e un pretext; Curtea şi paraziţiĭ eĭ serbează propria lor glorie şi propria lor înavuţire. Printre mulţimea decorată a miniştrilor, a senatorilor, a deputaţilor şi a tuturor curtezanilor, puţinĭ se gîndesc, privind defilarea trupelor, la rolul pe care l'ar avea ele în ziua cînd existenţa ţăreĭ ar fi primejduită de nesaţiul vre-unuĭ puternic vecin. Ochiĭ lor preţuesc cantitatea de postav, de arme, de carne şi de pîine de care aŭ nevoe ostaşiĭ şi cît ar putea cîştiga fie-care dacă le-ar lua în antrepriză.

Ceĭ maĭ conştienţĭ şi maĭ puţin lacomĭ dintre eĭ se gîndesc dacă ceĭ carĭ defilează sînt destul de abrutizaţĭ ca să poată servi mereŭ de călăĭ aĭ neamuluĭ lor, să împuşte fără să cricnească pe părinţiĭ, pe rudele şi pe prieteniĭ lor scoşĭ din fire de mizerie şi de brutalitatea stăpînitorilor.

Conduita celor ce înconjoară tronul e bine cunoscută, pentru ca lumina candelelor multicolore să maĭ poată orbi pe cine-va saŭ bubuitul artifiţiilor să maĭ poată întrerupe şirul de gîndirĭ negre care vin în mintea fie-căruĭ om cinstit şi conştient, care ştie să lege împreună contrastul luxuluĭ de la centru cu mizeria din restul ţăreĭ şi să tragă consecinţe logice de aicĭ.

Şi atuncĭ te întrebĭ? Cu ce drept curtezaniĭ vor să serbeze gloria unuĭ neam de care iĭ desparte nu numaĭ hainele şi averea, dar chiar sîngele şi limba? Cu ce drept se adună la olaltă şi sărbătoresc datele glorioase ale poporuluĭ romînesc, aceĭ carĭ maĭ erĭ aŭ poposit în ţară cu *os* şi cu *idis* în coadă, care drept mulţumită că aŭ fost primiţĭ cu braţele deschise şi profitînd de faptul că pe vremile acelea nu existaŭ legĭ de extradare, s'aŭ aşezat aicea pentru totdeauna, aŭ traficat, aŭ exploatat totul, aŭ împuşcat pe exploataţĭ, ĭ-aŭ schingiuit, ĭ-aŭ necinstit, aŭ adus asupra uneĭ singure generaţiĭ maĭ multe suferinţe şi maĭ multă ruşine de cît aŭ adus turciĭ şi tătariĭ asupra zecĭ de generaţiĭ de strămoşĭ.

Dar oare pe 10 Maiŭ 1877 îl sărbătoresc oameniĭ aceştia? Ziua neatîrnăreĭ noastre iĭ interesează oare aşa de mult în cît nu pot s'o petreacă fără a cheltui sume grase din buget cu luminaţiĭ şi parade?

De sigur că nu. Ce le pasă lor de neatîrnarea ţăreĭ! Uite, să facem o mică supoziţie. Să ne închipuim că războiul din 1877 ar fi avut două rezultate: în afară neatîrnarea şi înăuntru nimicirea dinastieĭ, a claseĭ de paraziţĭ de astă-zĭ, şi înlocuirea lor cu o republică democratică, bazată pe votul universal şi pe o sumă de marĭ reforme economice.

Credeţĭ oare că cea maĭ mare parte din ceĭ carĭ ne guvernă astă-zĭ ar maĭ fi serbat pe 10 Maiŭ 1877, zi glorioasă în afară ca şi înăuntrul ţăreĭ? Sînt convins că nu. Eĭ ar fi uitat gloria neamuluĭ pentru a'şĭ aminti *numaĭ* mazilirea lor, şi ar fi complotat, ar fi intrigat în contra poporuluĭ, în loc să'ĭ serbeze vitejiile.

Cîtă vreme guvernanţiĭ noştri nu vor arăta prin fapte, prin reforme serioase că'şĭ amintesc şi de cele 4 milioane de robĭ aĭ pămîntuluĭ, toate declamaţiunile lor de 10 Maiŭ primească-le de bune numaĭ acela care le poate răsplăti cu decoraţiunĭ şi cu menţinerea la putere a tîrîtorilor, — noĭ n'avem ce căuta în corul lor.

10 Maiŭ al guvernanţilor noştri e serbarea turmeĭ care slăveşte pe păstor şi-ĭ cere cît maĭ multe păşunĭ grase şi cît maĭ puţine loviturĭ de băţ,—atîta şi nimic maĭ mult.

I. Theodorescu.

Un alt 10 Maiŭ

Maĭ sunt şi alte popoare carĭ aŭ avut pe 10 Maiŭ al lor.

Ca unul ce sînt însărcinat la această gazetă maĭ ales cu politica din afară, voiŭ reaminti cu ocazia aceasta un ast-fel de 10 Maiŭ, întîmplat tot într'un stat din Orient şi instructiv maĭ ales prin urmările luĭ.

E vorba de Grecia. In materie de 10 Maiŭ acest stat ne-a întrecut pe noĭ cu vre-o treĭzecĭ şi maĭ bine de anĭ. 10 Maiŭ 1866 al nostru este 30 Ianuarie 1833 al lor.

In această zi a sosit la Atena junele Otto, tot o odraslă a uneĭ familiĭ princiare nemţeştĭ. Tînărul acesta fusese menit de soartă şi de diferite combinaţiĭ politice „ca să conducă destinele Grecieĭ".

Străin cu desăvîrşire de caracterul, de dorinţele şi aspiraţiunile naţieĭ greceştĭ, el a luat totuşĭ asupra sa această sarcină, cu acea uĭmitoare încredere în sine ce caracterizează pe toţĭ aceştĭ prinţişorĭ nemţĭ. Căcĭ aceeaşĭ educaţie iĭ învaţă pe toţĭ că provedinţa divină ĭ-ar fi plămădit dintr'un aluat special şi ĭ-ar fi trimis pe lumea asta cu destinaţia anume de a face fericirea popoarelor, neputincioase d'a şi-o înţelege şi a şi-o asigura ele singure.

Fericirea unuĭ popor însă, pentru acest fel de prinţĭ, nu poate fi alta decît să ajungă a semăna cît maĭ mult cu poporul nemţesc. Negreşit, nemţiĭ fiind cea maĭ aleasă naţie pe acest pămînt, toate celelalte naţiĭ n'ar putea să aibă altă aspiraţie decît pe acea de a se forma după calapodul nemţesc.

A zis ce e drept şi Otto că «din momentul ce a păşit pe pămîntul grecesc, a devenit grec»; *se ştie însă prea bine astăzĭ ce trebue să se înţeleagă sub ast-fel de cuvinte: „Eŭ sînt adevăratul grec şi de acum voiŭ ca toţĭ greciĭ să devie ca mine».*

Condus de acest principiŭ Otto a domnit ca un adevărat neamţ, cu ochiĭ mereŭ la Germania, şi naţia grecească s'a svîrcolit zecĭ de anĭ sub această domnie. Odată ce ea se dăduse legată neamţuluĭ şi nemţilor nu-ĭ maĭ era acum tot aşa de uşor să redevie stăpînă pe dînsa. Harababura din vremurile acelea era prea mare ca să se poată face o încercare serioasă în acest senz.

Tocmaĭ de la 13 Februarie 1862 aŭ început încercările maĭ energice ale grecilor d'a scăpa de această năpaste. In acea zi s'a revoltat garnizona din Nauplia, instituind şi un guvern provizoriŭ. Această primă încercare a fost înăbuşită. Curînd dup'aceea s'a descoperit o conspiraţie în Atena. A fost reprimată şi asta. Insă la 19 Octombrie, după ce Otto părăsi Atena pentru a face o călătorie prin Peloponez, izbucni o altă revoltă care avea să şi triumfe peste puţine zile. Generalul Teodor Grivas ridică steagul revolteĭ la Voniţa în Akarnania. Răscoala se întinse repede şi a treia zi, la 22 Octombrie, ea izbucni şi în Atena. Armata fraterniză cu poporul şi în cîte-va ore revoluţia birui.

La 23 Octombrie se institui un guvern provizoriŭ şi se decretă detronarea luĭ Otto şi convocarea uneĭ constituante.

Otto se întoarse în Germania, nu însă fără a protesta şi a menţine pretinsele «drepturĭ» ale dinastieĭ bavareze la tronul Grecieĭ.

Ast-fel acest 23 Octombrie 1862 a anulat pe 30 Ianuarie 1833, pe acest 10 Maiŭ al grecilor. Intre o dată şi cealaltă trecuseră 29 de anĭ şi aproape 9 lunĭ.

De la 10 Maiŭ al nostru se împlinesc astăzĭ 29 de anĭ.

Vest.

REGELE SI PROLETARII

Pe malurile Seneĭ în faeton de gală
Cezarul trece palid, în gîndurĭ adîncit;
Al undelor greŭ vuet, vuirea în granit
A sute d'echipajurĭ, gîndirea n'o înşeală:
Poporul loc iĭ face, tacut şi umilit.

Ast-fel descrie marele Eminescu pe micul Napoleon al III-lea, străbătînd Parisul, în fastul luĭ de împărat atot puternic şi salutînd în calea sa grupa zdrenţuită a proletarilor, de care iĭ este legată mărirea.

Şi astă-zĭ cînd tunurile bubuesc, cînd trîmbiţele sună, cînd armata defilează, cînd drapele tricolore, florĭ şi coroane împodobesc balcoanele şi faţadele caselor, azĭ cînd valul omenesc al tutulor mahalalelor umple calea Victorieĭ, Bulevardul şi stradele vecine, ca să vadă *comedia* gratuită, care se numeşte *parada luĭ zece Maiŭ*, azĭ este momentul să te gîndeştĭ, la nemernicia tutor acestor mascarade, faţă de măreaţa cauză a proletariatuluĭ romîn.

Dacă regele Carol I are momente cînd se gîndeşte la starea luĭ adevărată, la ce însemnează el, la ce rădăcinĭ are în popor, trebue să aibă unul din momentele cele maĭ descuragiatoare.

In lupta încinsă între *capital* şi *muncă*, între cele două clase sociale: *Capitalizmul* şi *Proletariatul*, *Regalitatea* este absolut lăsată la o parte, ca un răŭ costisitor fireşte, dar care va pieri odată cu boala generală, cu societatea burgheză.

Dacă Democraţia şi Socializmul se ocupă de regele Carol, e că el şi-a uitat rolul *inutil* de rege constituţional, care nu trebue să aibă nicĭ iniţiativă, nicĭ înclinărĭ personale saŭ politice şi că sub masca unuĭ sistem constituţional a ajuns să statornicească la noĭ *Monarhia absolută*. Cu puterile ce i s'aŭ dat de-a dizolva Camerele şi de-a'şĭ numi ministeriul, Carol I, ajutat de o lege electorală infamă şi de ticăloşia degradatoare a *tuturor* oamenilor noştri politicĭ, el a ştiut să devină *rege absolut*. Pentru a nu'şĭ arăta ghiarele şi voinţa, totul se face sub masca constituţionalizmuluĭ şi sub răspunderea a şapte slugoĭ carĭ se chiamă miniştri, iar Parlamentul servă doar ca biuroŭ de înregistrare a voinţelor regale. Pentru ochiĭ lumeĭ, mascarada parlamentară şi formele constituţionale funcţionează pentru a acoperi însă trista realitate a lucrurilor. Şi cu atît maĭ mult iluziunea este maĭ ademenitoare, cu cît Carol I a ştiut să dea poporuluĭ toate jucăriile care nu'ĭ sînt periculoase. Presa face gură, oratoriĭ zbiară şi protestează, deputaţiĭ şi senatoriĭ ţin discursurĭ ca în Apus — şi moara merge.... merge, dar merge în sec. Ce'ĭ pasă *regeluĭ absolut* de opiniunea *Preseĭ* şi de opiniunea *Ţăreĭ*, cînd şi *Presa* şi *Ţara* astă-zĭ sînt în neputinţă de-a'ĭ atinge atot puternicia?

Şi cînd în adevăr avem monarhie absolută, democraţia şi socializmul romîn, în marginile puterilor lor actuale, sînt datoare să lupte, maĭ întîiŭ ca să demaşcheze starea actuală de lucrurĭ şi al doilea pentru a lupta ca ea să fie îndreptată, adică regele să fie readus în starea luĭ *de inutilitate costisitoare*, dar *neprimejdioasă*.

In starea actuală de lucrurĭ, *regalitatea* devine primejdiea mare a *democraţieĭ* şi a *socializmuluĭ*, pentru ca toată puterea burghezieĭ este rezemată pe această citadelă, care domineazā clasele stăpînitoare din toate punctele de vedere.

Redevina Carol I rege constituţional, ocupat numaĭ cu strîngerea avuţiilor, şi lese ca ţara să'şĭ urmeze destinele eĭ după a sa pricepere, şi noĭ vom lăsa în pace pe vremelnicul chiriaş din casele de vis-à-vis de Colţescu. Cînd revoluţiunea socială îşĭ va dezlănţui apele sale populare şi cînd din ruinele vecheĭ societăţĭ va eşi lumea nouă a dreptăţeĭ şi a frăţieĭ, ar fi o anomalie ca regalitatea să renască ca pasărea Foenix din propria eĭ cenuşă. Cînd furtuna e dezlănţuită şi din rădăcină aruncă la pămînt copacul mare şi puternic, odată cu el vor cădea şi fructele care steteaŭ rumene în vîrful săŭ.

Cînd însă regele uită că a trecut vremea *Monarhieĭ absolute*, cînd voeşte să guverneze numaĭ *prin el* şi *pentru el*, fruct al copaculuĭ claselor noastre stăpînitoare, nu riscă el oare a cădea înaintea arboreluĭ dat jos de furia populară?

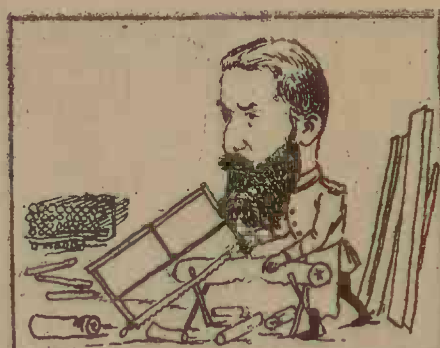
Const. Mille.

PRINCESA MARIA:— *Vor mir mit einer Cigarre im Munde ?!! Zehn Tage Arrest !!*— (In fața mea cu o țigară în gură ?!! zece zile arest !!)
PRINȚUL FERDINAND:— *Was soll ich mit dem Kinde ? Ich bin keine Amme !*— (Ce fac cu copilul ? Eŭ nu sînt doică !)
PRINCESA MARIA:— *Marsch mit dem Kinde in den Arrest !! Marsch !!*— (Marș cu copilul la arest !! Marș !!)

TALENTELE CRAIULUI[1]

(Schaŭ, hier ist mein meș!eșug)

Cînd îl vezĭ așa lihnit
Te 'ntrebĭ unde l'a găsit,
Pe acest August golan,
Inzestrat cu'n geamantan ?

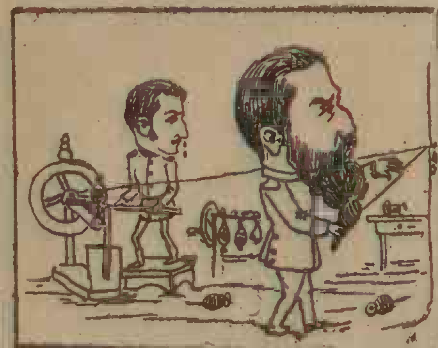

Nicĭ atîta nu'ĭ destul
Șoacățuluĭ nesătul.
Ia, privițĭ'l pe brînzar,
Că-ĭ și meșter ceaprazar.
El, știe fire să toarcă,
Chipiurile să le 'ntoarcă,
Ear la treabă, ujutor,
Are-un bleg de nemțișor.

Maĭ apoĭ ce'ĭ vine 'n gînd?
Să le 'nceapă rînd pe rînd
Meșteșugurĭ fel de fel
Cum nu vezĭ decît la el.
Lemnărie lemnărește,
Și din greŭ neamțul muncește
Ca s'ajungă, toțĭ o știŭ,
Marele herestigiŭ.

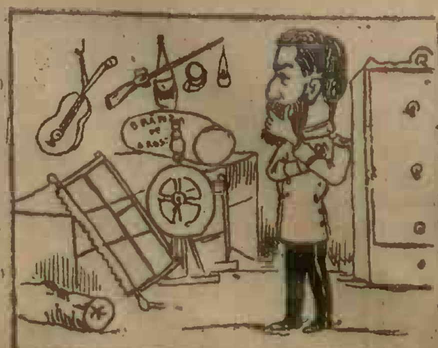
Sub copacĭ la loc umbrit
De ce stă așa pitit ?
Nu știŭ-acuma ce maĭ face,
Căcĭ cu spatele se 'ntoarce.
Perechea și-o fi privind,
Cum pășește 'ncet citind
Orĭ capul și-o fi frecînd,
Maĭ avînd ce-va în gînd ?

E lihnit, dar nu e prost
Și 'șĭ găsește îndată rost,
In ăst sat fără de cînĭ,
In casă făr'de stăpînĭ,
Doar atîta că'șĭ muncește
Gîndul,—pe negustorește,
Cam de unde s'o apuce
Trebile să nu le 'ncurce

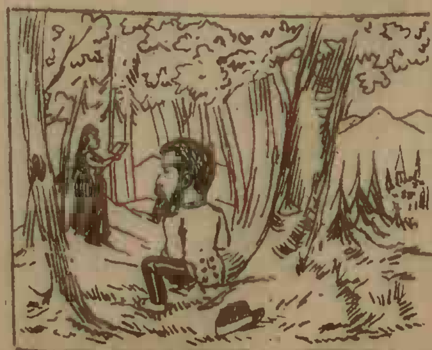

Dar maĭ stațĭ, nu vă grăbițĭ,
Că pe Neamț o s'auzițĭ,
Strigînd lumeĭ de pe drum
Că și geambaș e acum.
Ba chiar are de vînzare
— Cred că vede fie-care —
Treĭ trăsurĭ hodorogite,
Și treĭ iepe rebegite.

Se 'ndulcește-apoĭ la brînză
Și începe ca să vînză
Brînzeturĭ-marfă aleasă
Care fuge de pe masă....
Și el singur le gătește,
Iar de oĭ maĭ îngrijește
Ș'un netrebnic *urechiat*
Cogemitea dișălat !

Și puțin, puțin, maĭ stînd
O să-l auzițĭ cîntînd
După ce ișĭ isprăvește
Treburile negustorește :
«O ! Du libe Lisabeth
«Țara asta, pun gheșeft
«Numaĭ trebe vicleșiug
«Si ajung se fașĭ belșiug
«Schaŭ ! hier ist mein meșteșiug !

1) Extras din ziarul *Tocila*.

ENTUSIASM FALS

La un prieten al meŭ, colecţionator pasionat de tot felul de broşurĭ curioase, am găsit zilele trecute un teanc de *opere* menite toate să glorifice ziua de 10 Maiŭ şi desigur, în intenţia autorilor lor, menite şi pentru alte scopurĭ maĭ puţin idealiste.

Şi mi-am zis că ar fi un studiu destul de curios de făcut, de a se extrage din aceste broşurele măsura şi calitatea *entuziasmuluĭ* pe care această aniversară l'a produs şi-l produce.

Ar fi un studiu nu numaĭ curios, dar şi instructiv de făcut, pentru că s'ar vedea atuncĭ maĭ bine cît de falş sună tot acest entuziasm de comandă şi cum nu se va găsi *o singură notă sinceră* în întregul concert dezarmonic al acestor trubadurĭ cu mîna întinsă.

Ceea ce e de remarcat maĭ întîiŭ, este că mare parte din aceste broşurele sînt scrise de străinĭ ca Jules Brun, Maurice Herdan, I. Scheffer şi alţiĭ, fapt ce dovedeşte că străiniĭ ştiŭ să *aprecieze* maĭ mult binefacerile domnieĭ luĭ Carol I-iŭ.

Cît despre romînĭ, să te ţiĭ! N'am aicĭ destul loc pentru ca să fac o analiză maĭ amănunţită a acestor broşurĭ,—voiŭ da totuşĭ cîte-va mostre, luate la întîmplare, pentru ca să se vază la ce muncă silnică se condamnă romînul cînd îşĭ propune a lăuda domnia luĭ Carol.

Nu interesează aci autorul broşureĭ. E interesant numaĭ ceea ce spune:

Steaua luĭ Carol I—zice într'un loc această broşură, - cu steaua Romînieĭ strălucesc azĭ ca două surorĭ, a căror glorioasă lumină *nu toate privirile o pot fixa.*

Istoria nepărtinitoare va spune ce datorim luĭ Carol... *Aureola strălucitoare a coroaneĭ primuluĭ rege al Romînieĭ,* **eclipsîndu-se va lumina** calea patrieĭ.

Iată ce ese din torturarea minţiĭ, cînd vreĭ să storcĭ dintr'însa cuvinte destinate a exprima un sentiment *pe care nu-l aĭ.*

Căcĭ dacă în adevăr aĭ avea un *entuziasm sincer* pentru «steaua luĭ Carol», or cît de Spanago să fiĭ, n'aĭ ajunge să vorbeştĭ de o *„aureolă eclipsată care va lumina calea patrieĭ“*, închipuindu-ţĭ că aceste ar fi cuvinte de laudă şi preamărire la adresa «steleĭ».

Falş, falş sună toate aceste panegirice, falş cum aŭ sunat în tot d'auna de 10 Maiŭ şi cum vor suna şi azĭ uralele de porunceală ale bieţilor soldaţĭ înşiruiţĭ pe străzĭ.

Rad.

ABSURDITATEA RAZBOAELOR

Dacă criminaliĭ s'ar taxa proporţional cu cantitatea de sînge vărsat de dînşiĭ, de sigur că monarhiĭ purtătorĭ de războae ar trebui consideraţĭ ca ceĭ maĭ monstruoşĭ criminalĭ. Şi dacă măcar prin atîta vărsare de sînge nevinovat s'ar ajunge la nis-caĭ rezultate bune pentru ceĭ ce rămîn în viaţă, tot ar maĭ merge.

Pentru a da cititorilor noştri o idee de absurditatea războaelor, vom extrage un capitol din admirabila carte a luĭ J. Novicov, intitulată: *Războiul şi pretinsele sale bine-facerĭ.* Iată'l:

In vremile din urmă s'a vorbit mult de dezarmare. Regele Danemarceĭ s'a pronunţat categoric în favoarea eĭ. Comentînd vorbele luĭ, *Gazeta de Moscova* se exprimă ast-fel: «Oare dezarmarea este cu putinţă? Noĭ nu o credem. Prea mult venin s'a adunat între naţiunile europene.... Războiul este singurul mijloc de a dezlega chestiunile internaţionale.» In capătul celalt al continentuluĭ nostru, la Paris, în oraşul-lumină, s'aŭ exprimat aceleaşĭ ideĭ. «Un instinct secret avertizează popoarele, zice D. Valbert în *Revue des deux mondes,* că pentru relele cele marĭ trebueşc leacurĭ marĭ şi pentru crizele violente soluţiĭ violente, că cuvîntul nu face întotdeauna minunĭ, că puterea îşĭ are rolul eĭ în afacerile omeneştĭ, că cu vremea unele rele devin nesuferite, că trebue de sfîrşit cu ele, şi nu se poate sfîrşi de cît prin războiŭ.»

Nu ştiĭ ce-ĭ maĭ revoltător în aceste cuvinte: recea lor cruzime saŭ inconsecinţa lor.

Gazeta de Moscova aduce şi ceva fapte în sprijinul ideeĭ eĭ: «De la 1496 înaintea ereĭ noastre şi pînă la 1861, în 3358 de anĭ, aŭ fost 227 anĭ de pace şi 3130 de războae, adică un an de pace din 13. In cele treĭ din urmă veacurĭ aŭ fost în Europa 286 de războae.» D. Valbert spune şi el: «De la 1500 înainte de Hristos şi pînă la 1860 s'aŭ încheiat maĭ bine de 8000 de tractate de pace care trebuiaŭ să dureze etern; durata lor mijlocie n'a fost de cît de doĭ anĭ.

Punem această categorică întrebare partizanilor războiuluĭ: Dacă el pote rezolva toate chestiile, cum se face că 8000 de războae n'aŭ rezolvat nimic şi că e nevoe, în anul de graţie în care ne aflăm, să se maĭ facă şi al 8001 războiŭ?

Dacă 8000 de războae n'aŭ rezolvat nimic, ce probabilitate este că al opt miilea unu va rezolva, ca prin farmec, toate chestiile la ordinea zileĭ? Prin ce lovitur̆ de teatru, prin ce minune neînţeleasă acest al opt miilea unu războiŭ ar avea el virtuţĭ aşa de extraordinare? Am dori ca partizaniĭ luĭ să ne-o explice, că face să fie explicată minunea asta.

Colosala inconsecinţă a retrograzilor e tot aşa de complectă pentru fie-care caz special ca şi pentru cazurile generale. Auzim mereŭ spuindu-se: «Războiul singur poate să rezolve chestia Alsacieĭ-Lorene.» Dar dacă e aşa, pentru-ce războiul din 1870 n'a rezolvat-o? Şi, dacă războiul din 1870 n'a rezolvat chestia asta, e că războiul nu poate rezolva nicĭ chestia asta, şi nicĭ una din lume.

In adevăr, să zicem că Germania ar suferi o înfrîngere în viitoarea campanie, situaţia însă va rămînea aceeaşĭ ca în 1871. Germaniĭ vor pierde o provincie care după opinia lor e «sînge din sîngele lor şi carne din carnea lor». Eĭ se vor pregăti decĭ de războiŭ, vor pîndi prima ocazie favorabilă de a relua Alsacia-Lorena, cum aŭ făcut-o şi după 1648. Unde-ĭ dar soluţia?

In 1871 Germania credea şi ea că ar fi rezolvat neînţelegerile cu Franţa. Prin luarea celor cincĭ miliarde ea o credea istovită. Napoleon I credea de asemenea că *a sfîrşit-o* cu Prusia, după bătaea de la Iena, luîndu'ĭ jumătate din teritoriŭ şi reducîndu'ĭ armata la 40.000 de oamenĭ. Iluziĭ deşarte ale rutineĭ, himere ale orbireĭ omeneştĭ! Trebue să se înţeleagă că istovirile pe cale războinică vor fi tot aşa de ineficace pe viitor cum aŭ fost şi în trecut.

Vorbind de facţiunile oraşelor italiane din evul-mediŭ, Massimo d'Azeglio spunea următoarele: «Orĭ de cîte orĭ un partid ajungea la putere el credea că va sta acolo pe vecie dacă va uza de mijloace violente de menţinere. Asta a fost din contra motivul pentru care nicĭ un partid n'a putut să'şĭ asigure o domnie lungă».

Tot ast-fel e şi cu chestiile internaţionale. Ele nu vor fi nicĭ odată rezolvate cît timp se va întrebuinţa violenţa, adică cît timp ele se vor trata prin războae. Trecutul niĭ pildă pentru viitor. Dacă 8000 de războae n'aŭ adus nicĭ un rezultat trebue să fie cine-va atins de nebunie ca să creadă că bătăliile sînt un mijloc pentru a rezolva conflictele internaţionale.

O chestie se rezolvă numaĭ atuncĭ cînd ea e regulată într'un mod considerat ca drept de ambele părţĭ în ceartă. Să luăm o pildă. Cînd englezii aŭ pus stăpînire pe Canada, eĭ aŭ voit să'şĭ impue limba francezilor de acolo. Pentru asta s'a întrebuinţat violenţa cea maĭ brutală. Revolta în armată, adică războiul, a izbucnit din pricina asta în 1837. El a fost urmat de represiunea militară şi de spînzurătoare. Curînd însă Anglia a părăsit această politică absurdă şi învechită. Ea a renunţat de-a maĭ desnaţionaliza pe canadienĭ, a recunoscut că aceştia aŭ dreptul să fie francezĭ şi a stabilit în America o stare de lucrurĭ dreaptă pentru toată lumea.

De aceea D. Mercier, primul ministru al provincieĭ Quebec, a putut să spue la banchetul alianţeĭ franceze, în 16 Aprilie 1891: «Astă-zĭ cînd libertăţile ne sînt asigurate printr'o constituţie înţeleaptă şi generoasă sub direcţia luminată a oamenilor de stat din Anglia, luptele noastre s'aŭ sfîrşit». Respectul drepturilor, justiţia, mutualele concesiĭ, acestea sînt mijloacele de a rezolva conflictele. Masacrurile nu's bune pentru asta. S'aŭ comis miĭ şi miĭ din vremile istorice. Ele n'aŭ rezolvat nicĭ odată ceva. Se maĭ pot comite încă alte miĭ şi miĭ fără a se obţine vre un rezultat maĭ bun. Fie-care războiŭ de astă-zĭ e germenele unuĭ alt războiŭ pe viitor.

Iluzia provine de aicĭ. După masacre înspăimîntătoare, beligeranţiĭ sînt cîte odată istoviţĭ; eĭ aspiră la odihnă. Numesc plenipotenţiarĭ pentru a'şĭ regula neînţelegerile. Cum ambele părţĭ doresc încetarea ostilităţilor, se fac concesiĭ mutuale, aranjamente, se găseşte la urma urmeĭ un *modus vivendi* de o potrivă acceptabil pentru ambele părţĭ. Aceste bune-voinţĭ, acest sentiment de dreptate aduce dezlegările, nu măcelăririle care le-aŭ precedat, adică războiul.

Dacă acelaşĭ spirit de înţelegere s'ar fi arătat înaintea ostilităţilor, înţelegerea s'ar fi făcut şi fără ele. Dar, cum stabilirea uneĭ ordine de lucrurĭ maĭ mult saŭ maĭ puţin drepte, asigurînd dreptatea şi liniştea, urmează foarte adesea după războaiele cele maĭ sîngeroase, se formează de aicĭ o falşă asociaţie de ideĭ în spiritul omenesc. Se atribue războiuluĭ soluţia neînţelegerilor internaţionale, cînd, din contra, ea e datorită numaĭ respectuluĭ drepturilor altuia, spirituluĭ de echitate, buneĭ-voinţe şi concesiilor mutuale.

Lynx.

Străiniĭ în Romînia

Nu există, desigur, nicĭ o ţară în Europa, care să fi avut în aşa măsură ca Romînia darul nenorocit de a atrage, prin bogăţiile eĭ şi prin uşurinţa cu care s'a lăsat totdeauna exploatată, tot felul de aventurierĭ şi vagabonzĭ străinĭ în sînul eĭ. Şi desigur că grozava scădere a niveluluĭ moral în pătura superpusă din ţara noastră, maĭ ales în veacul trecut şi în veacul acesta, nu se datoreşte decît acesteĭ năvălirĭ a cetelor lacome de străinĭ veniţĭ aci anume în scopul d'a se îmbogăţi.

Maĭ întîiŭ e sigur că nu ceĭ maĭ bunĭ din ţările lor originare aŭ dat năvală acĭ. Ş'apoĭ, ceĭ maĭ mulţĭ, veniţĭ de sigur cu gîndul d'a face parale şi a se întoarce pe urmă acasă, nu maĭ alegeaŭ mijloacele d'a parveni ş'a se îmbogăţi; n'aveaŭ nicĭ o sfială, nicĭ un scrupul moral; îşĭ ziceaŭ că aveaŭ să treacă numaĭ pe aci şi să-şĭ piarză apoĭ urma, n'aveaŭ decĭ la ce să maĭ ţină şi la reputaţia de oamenĭ cinstiţĭ.

Puţinĭ şi-aŭ împlinit însă gîndul dintîiŭ, de a se întoarce, odată îmbogăţiţĭ, în ţara lor. Aŭ rămas aci, lăcomindu-se la tot maĭ mult. Aŭ lăsat urmaşĭ, crescuţĭ în mijlocul exemplelor de lipsa cea maĭ desăvîrşită a or căruĭ simţ de demnitate şi moralitate, neavînd altă ţintă, alt ideal de cît parvenirea şi îmbogăţirea cu orĭ-ce preţ: e, din nenorocire, pînă în ziua de azĭ caracteristica aproape generală a pătureĭ superpuse din ţara noastră.

***

O carte interesantă pentru cine vrea să vază maĭ de aproape ce proporţiĭ a luat în Romînia lăcustăria aceasta, este *„Arhondologia Moldoveĭ“* de paharnicul Constantin Sion, scrisă între aniĭ 1844 şi 1856 şi tipărită prin îngrijirea D-luĭ Gh. Ghibănescu la Iaşĭ în anul 1892.

In cartea aceasta se face un fel de genealogie a tuturor familiilor boereştĭ şi boerite din Moldova de pe timpul acela.

Eĭ bine, din vr'o 700 de familiĭ înşirate în această Arhondologie, vr'o *treĭ sute* sînt de origină curat străină; din restul de 400 de familiĭ sînt iarăşĭ foarte multe încuscrite cu străinĭ,— maĭ ales cu grecĭ.

Familiĭ de origină curat grecească, aproape în totalitate fanariote, eraŭ aproape *două sute.*

Cealaltă sută şi ceva de familiĭ străine, pripăşite în Moldova, se împărţea cam în proporţia următoare: *şase-zecĭ* de familiĭ bulgare, *zece* armeneştĭ, 5 sîrbeştĭ, 5 ruseştĭ, 5 nemţeştĭ, 5 arnăuţeştĭ, 5 poloneze, 6 evreieştĭ (5 botezate, una nebotezată) 2 ungureştĭ, 2 lipoveneştĭ, una circaziană şi una curlandeză.

Cum se vede, contingentul cel maĭ mare de lăcustărie l'aŭ dat greciĭ fanarioţĭ, şi în al doilea rînd bulgariĭ.

***

Iată acum şi cîte-va pilde de felul în care maĭ ales greciĭ fanarioţĭ, ştiaŭ a parveni şi a se îmbogăţi. Le luăm la întîmplare, din cartea paharniculuĭ Sion:

Sevastopulo, grec pripăşit de visternicul Dumitrachi Ghica, l'a avut vătav; din plăcintarul acesta s'a născut un Iancu, care îmbrăţişînd meseria de advocat pînă la 1850, cînd murind postelnicul Costachi Racoviţă, i-aŭ furat din hîrtiĭ un sinet de 3000 de galbenĭ al logofătuluĭ Costachi Sturza şi dîndu'l Sturzeĭ tocmaĭ atuncĭ cînd era şi ministru din lăuntru şi al dreptăţiĭ, spre mulţămire l'a făcut vel-armaş.

Tomazichi, neguţitor grec din Bucureştĭ, fiind acolo însurat, şi-a lăsat femeia şi a fugit la Moldova, după obiceiul grecesc s'a tăvălit maĭ multă vreme prin Iaşĭ, pînă ce a găsit prilej de a intra logofăt al caseĭ la Domnul Mihaiŭ Sturza, încă pe cînd era boer şi întîmplîndu-se să moară paharnicul Vasile Docan, ginerele agăĭ Grigori Plitos.... s'aŭ ingurluit grecu Tomazachi cu sluta Donicească şi s'aŭ cununat, după ce s'aŭ ciulit din averea luĭ Docan, şi a făcut şi-o fată cu Doniceasa, a lăpădat-o îngurluindu-se cu o văduvă a unuĭ Săndulachi, ce era nepot luĭ Plitos, şi după ce s'a suit la domnie stăpînu-săŭ Mihaĭ Vodă, l'a făcut directorul palatuluĭ domnesc şi agă!

Figa, pripăşit de logofătul Iordachi Catargiu, fiind hoţ bun şi bun linguşitor, l'a pus şef în departament, pe urmă la epitropia Sf. Spiridon, şi măcar c'a prădat şi banĭ de-aĭ ocîrmuiriĭ, dar pentru că-ĭ grec şi bun mincinos, nu numaĭ nu l'aŭ izgonit, dar nicĭ nu l'aŭ pilduit, şi l'aŭ făcut şi spătariŭ, spre batjocura oamenilor cinstiţĭ şi încurajarea răilor şi a străinilor.

***

Aşa sînt moravurile pe care ni le-a adus în ţară invazia asta clandestină. Şi astă-zĭ—mulţumită acesteĭ invaziĭ—cîţĭ Sevastopulo, Tomazichi şi Figa nu întîlnim la tot pasul!

H.

SENTIMENTELE REGELUI

Cine se maĭ îndoeşte de sentimentele romîneştĭ ale regeluĭ n'are de cît să citească *Memoriile* pe care le publică actualmente o revistă germană.

Iată o mică dovadă:

A doua zi după declaraţia de războiŭ din 1870 Carol de Hohenzollern scrie regeluĭ Prusieĭ o scrisoare din care extragem următoarele:

«M. V. să nu se îndoiască un singur moment de sentimentele mele cu toate că mă văd silit să'mĭ impun cea maĭ riguroasă rezervă în faţa unuĭ popor latin, pe care simpatiile luĭ uşor îl tîrăsc către congeneriĭ săĭ.

Sentimentele mele vor fi **în tot d'auna acolo unde fălfăe steagul negru şi alb.“**

Acest strigăt al inimeĭ, această declaraţie francă ne ajută şi astăzĭ, după trecere de 25 anĭ, să judecăm care aŭ fost sentimentele luĭ Carol de Hohenzollern şi cum în tot d'auna ele aŭ fost în contradicţie cu inclinările poporuluĭ romîn.

El singur declară că poporul romîn avea simpatiĭ pentru Franţa pe cînd dînsul va fi cu inima, *în tot d'auna acolo unde fîlfîe drapelul prusian.*

Aceea ce s'a petrecut în 1870 s'a întîmplat veşnic după aceea. Carol de Hohenzollern a rămas prusianul incorigibil, steagul negru şi alb a fost călăuza luĭ şi de cîte orĭ a avut să aleagă între interesele neamuluĭ romînesc şi interesele Germanieĭ nu şi'a uitat nicĭ odată origina.

Publicarea *Memoriilor* şi maĭ ales publicarea, cu atîta îndrăzneală, a acesteĭ scrisorĭ este o dovadă că regele nostru a rămas acelaş neamţ fanatic, că astă-zĭ ca şi atuncea el voeşte să dovedească Romînilor cum că este un agent politic al Germanieĭ în Orient.

Nimic nu l'a putut clinti, nimic nu l'a putut domestici. Nicĭ 29 anĭ de convieţuire cu Romîniĭ, nicĭ războiul pentru independenţă, nicĭ înălţarea'ĭ la rangul de rege, nicĭ apanagiile, nicĭ îmbuibarea nesfîrşită cu care l'aŭ gratificat politicianiĭ n'aŭ şters din inima acestuĭ străin amintirea pămîntuluĭ patrieĭ şi nu l'aŭ putut hotărî ca să iubească o ţară care şi-a rupt bucăţica de la gură pentru a'l îmbogăţi necurmat.

Să cugete toţiĭ buniĭ patrioţĭ la scrisoarea regeluĭ, la strigătul inimeĭ sale.

Să cugete oameniĭ politicĭ carĭ ĭ'aŭ încredinţat conducerea politiceĭ exterioare a Romînieĭ; să cugete partidele politice care, fără să murmure, aŭ făcut din această ţară o tributară economică a Germanieĭ; să cugete alegătoriĭ carĭ, în curînd, vor fi chemaţĭ să trimită nouĭ reprezentanţĭ în parlament.

Carol de Hohenzollern a zis'o la 1870 şi o repetă astă-zĭ prin publicitate: **Sentimentele mele vor fi în totdeauna acolo unde fîlfîe steagul negru şi alb.**

Hans.

STUDENTII BUCOVINENI

Astă toamnă vr'o 25 de studenţĭ romînĭ din Cernăuţi, cuprinşĭ de un mare entuziasm patriotic, aŭ venit în ţară azistînd la primul congres al studenţilor romînĭ din toate ţările locuite de romînĭ. Pentru întîia oară s'a întîmplat ca tinerimea din Bucovina să-şĭ afirme cu atîta putere simţimintele patriotice şi romîneştĭ şi să manifeste pe faţă pentru unitatea culturală a tuturor romînilor.

Lucrul acesta, însă, n'a plăcut guvernuluĭ, care la ordinul luĭ Goluchowsky a făcut o primire atît de sîngeroasă în Capitală studenţilor veniţĭ din Constanţa.

S'aŭ uitat de mult barbariile poliţieĭ din noaptea de 14 Septembre şi nimenĭ nu s'ar fi gîndit ca ele să aibă o urmare atît de tristă pentru studenţiĭ bucovinenĭ. In adevăr, acum vr'o treĭ săptămînĭ, studenţiĭ bucovinenĭ, carĭ aŭ luat parte la congresul din Constanţa, aŭ fost citaţĭ de aşa numitul senat al universităţiĭ din Cernăuţĭ, spre a fi traşĭ în «cercetare disciplinară» pentru trădare de patrie.

Mare a fost surpriza acelor studenţĭ, cînd rectorul universităţiĭ le-a citit raportul făcut de consulul austriac din Iaşĭ, D. Wodianer, raport atît de amănunţit, în cît chiar şi toasturile cele maĭ neînsemnate pe care le-aŭ ţinut, aŭ fost reproduse exact. Cine a dat oare consulatuluĭ aceste notiţe? De sigur vr'un spion, care s'a strecurat prin toate petrecerile studenţilor.

Aceasta a făcut pe studenţĭ să mărturisească totul, căcĭ nimic nu puteaŭ să tăgăduiască, de oare-ce discursurile şi toasturile lor aŭ fost stenografiate de spioniĭ consulatuluĭ austro-ungar.

Săptămîna trecută decanul universităţiĭ din Cernăuţi a pronunţat sentinţa prin care ceĭ 25 de studenţi bucovinenĭ sînt aspru avertizaţĭ, socotindu-se acest avertisment şi la scăderea notelor ce le vor obţine la examenele de licenţă.

Studenţiĭ aŭ recurs în contra acesteĭ sentinţe la ministerul de instrucţie din Viena, hotărînd în acelaşĭ timp, că nicĭ unul dintr'înşiĭ nu va maĭ lua parte la nicĭ o serbare a studenţilor din Romînia, cîtă vreme aceştia nu se vor organiza în aşa fel, ca să fie imposibilă strecurarea vr'unuĭ spion, fie poliţienesc, fie al vr'unuĭ partid politic saŭ fie chiar al vr'uneĭ legaţiunĭ străine în mijlocul lor.

Styx.

Mare minune!

Regele a trimis o lungă telegramă de felicitare D-luĭ Goluchowsky şi l'a poftit să vie la vară la Sinaia pentru ca să ia prînzul împreună.

In cercurile palatiste toată lumea a rămas uimită de această generozitate necalificabilă care dovedeşte cum că maiestatea sa a ajuns în halul beizadeleĭ cel cu pricina din Piaţa Amzeĭ.

Dar s'aŭ lămurit lucrurile numaĭ decît. Regele ştie bine că toate cheltuelile extraordinare ce se fac la palat cu prilegiul vizitelor însemnate, a balurilor şi prînzurilor cad în sarcina statuluĭ, fie direct fie indirect. De aceea maiestatea sa face pe magnanimul, pe galantul şi pe generosul. Invită lumea la prînzurĭ, pofteşte mosafirĭ de peste 9 ţărĭ şi 9 mărĭ, expediază telegrame chilometrice, însă nimic din toate acestea nu'l costă o para chioară.

O să plătească turcul şi de data aceasta, o să benchetuiască oficialiĭ pe punga ţăreĭ şi golănimea o să privească de la distanţă mirosind doar fumul mîncărilor delicioase.

Ce să maĭ vorbim despre partea morală a lucruluĭ? Regele Carol a trimis o lungă telegramă de felicitare fostuluĭ ministru al Austrieĭ în Bucureştĭ, omuluĭ care s'a arătat în tot d'auna vrăjmaşul cauzeĭ romînilor, prietenuluĭ maghiarilor, bărbatuluĭ politic care a dobîndit postul de încredere la curtea Austrieĭ în urma uneĭ victoriĭ a cabinetuluĭ ungar.

Regele Carol este, şi cu această împrejurare, străinul fără simţiminte romîneştĭ care foarte puţin se preocupă şi de noĭ şi de fraţiĭ noştri de dincolo. Dacă a felicitat pe ministrul de externe al monarchieĭ, dacă a poftit pe D. Goluchowsky la Sinaia n'a făcut-o decît în vederea intereselor sale personale şi a ambiţiilor sale.

Intr'alt-fel nu s'ar fi grăbit să felicite cu ostentaţiune pe un diplomat cunoscut ca prieten al ungurilor şi ca ostil revendicărilor noastre celor maĭ scumpe.

Tip.

O deosebire

In sfîrşit posteritatea dreaptă şi contimporaniĭ linguşitorĭ aŭ putut dovedi că regele Carol I este maĭ mare general de cît a fost Napoleon I.

O să rîdeţĭ precum am rîs şi eŭ, dar adevărul nu trebue ascuns nicĭ odată, maĭ ales cînd el vine în avantagiul unuĭ personagiu atît de popular precum este Carol I.

Citiţi, iubiţĭ şi numeroşĭ cititorĭ, şi judecaţĭ:

Era pe vremea faimoaseĭ campaniĭ din Italia, tînărul general Bonaparte se acoperise de glorie, îşĭ fanatizase soldaţiĭ, devenise idolul bătrînilor trupierĭ şi, la urma urmelor, a fost înaintat la gradul de *micul caporal.*

Generalul celebru, militarul genial, cuceritorul îndrăzneţ, a rămas în amintirea tuturora cu gradul modest de caporal. Toate bătăliile cîştigate, toate războaele glorioase nu l'aŭ putut împinge maĭ departe. Napoleon n'a putut ajunge nicĭ măcar sergent. Cu totul maĭ mare este regele nostru de Hohenzollern.

Aţĭ auzit cum îl linguşesc căţeiĭ la zilele marĭ, în presă, în parlament: Carol I este *marele căpitan.* Da, mare căpitan l'aŭ numit liberaliĭ, mare căpitan l'aŭ numit conservatoriĭ, mare căpitan îl chiamă toţĭ lingăiĭ carĭ aşteaptă să le cadă mana regală în gurile lor pregătite pentru linguşitorie.

Napoleon I a bătut toate armatele statelor europene, a cucerit jumătate continentul, a îngenunchiat coaliţiile, a uimit lumea întreagă şi abia a putut ajunge un *mic caporal.* Carol I n'a cucerit de cît apanagiile, n'a îngenunchiat de cît partidele noastre politice, n'a umilit de cît pe romînĭ cu ingratitudinea şi lăcomia sa, şi cu toate astea a dobîndit gradul de *mare căpitan.*

Napoleon I caporal şi Carol I căpitan, iată pentru ce regele nostru ie maĭ mare de cît fondatorul dinastieĭ napoleoniene.

O să'mĭ spuneţĭ poate că al nostru neamţ apanagist n'a cîştigat prea multe bătăliĭ; se poate. In schimb, însă a cîştigat milioane.

Oare Napoleon a făcut atîta?

Zdup

A CUI E DUNAREA?

Aŭ trecut aproape 12 anĭ de cînd Austro-Ungaria, aliată cu Rusia, voia să ne răpească Dunărea decretînd-o de proprietate absolută eĭ. Toate sforţările guvernuluĭ de atuncĭ, toate memoriile D-luĭ D. Sturdza, toate stăruinţile D-luĭ Ion Ghica la congresul din Londra pentru a dovedi că Dunărea aparţine Romînieĭ aŭ rămas zadarnice.

Nimenĭ afară de Englitera n'a protegiat atuncĭ de loc interesele Romînieĭ. Ba Germania, patria luĭ Carol de Hohenzollern, a mers pînă a se alătura opinieĭ D-luĭ Barrére, reprezentantul Franţeĭ, pentru a nu admite pe reprezentantul Romînieĭ, D. Ion Ghica, nicĭ măcar cu vot consultativ, la congresul din Londra.

Şi cînd D. Ion Ghica s'a retras, protestînd, din congres, regele Carol a fost cel întîiŭ, care a povăţuit pe guvern să nu maĭ facă opoziţie atît de energică în contra hotărîrilor luate la congresul din Londra, hotărîrĭ prin care în mod provizoriŭ se decretase Dunărea drept un fluviŭ internaţional înfiinţîndu-se în acelaşĭ timp şi o comisiune europeană a Dunăriĭ.

Toate aceste se datoresc regeluĭ, care ţinea să slăbească energia D-lor Ioan Ghica, M. Kogălniceanu, C. A. Rosetti şi I. C. Brătianu în apărarea intereselor primordiale ale ţăreĭ.

Acest regim provizoriŭ durează de 12 anĭ. Şi se credea, că în timp de cîţĭ-va anĭ, Austro-Ungaria va izbuti prin căĭ subversive să-şĭ asigure supremaţia pe Dunăre, graţie politiceĭ de *lasă-mă să te las* a regeluĭ Carol.

***

De atuncĭ nu s'a făcut nicĭ un pas spre schimbarea acestuĭ regim provizoriŭ, aşa că lumea începe să uite luptele pe care le-a susţinut pe acele vremurĭ Romînia pentru a-şĭ garanta independenţa şi a-şĭ apăra interesele. S'a uitat totul, aŭ uitat toţĭ ce însemnătate are Dunărea pentru noĭ. Numaĭ lacomiĭ noştri vecinĭ n'aŭ uitat nimic, căcĭ aŭ dat o dezvoltare mare navigaţieĭ austriace pe Dunăre, iar maĭ tîrziŭ în 1888, cu învoirea regeluĭ aŭ izbutit să pună mîna şi pe staţiunile noastre telegrafice, înfiinţînd şi eĭ la rîndul lor liniĭ telegrafice de-a lungul Dunăriĭ puse sub controlul direcţiuneĭ navigaţieĭ austro-ungare, iar nu sub cea a direcţiuneĭ generale a poştelor şi telegrafelor.

***

Un singur om s'a găsit în toată ţara romînească, care n'a uitat nicĭ de congresul din Londra, nicĭ de tendinţele Austro-Ungarieĭ de a ne răpi Dunărea. E actualul director al regieĭ monopolurilor statuluĭ, care încet, pe nesimţite şi numaĭ din slabele mijloace de care dispune la regie a început să înfiinţeze acum patru anĭ navigaţia romînă pe Dunăre. Şi timp de patru anĭ nimenĭ n'a băgat în seamă ce surpriză ne pregăteşte nouă şi maĭ ales Austro-Ungarieĭ direcţiunea regieĭ monopolurilor.

Numaĭ azĭ cînd avem un început de flotilă, care după vr'o patru saŭ cincĭ anĭ se va dezvolta şi va deveni o flotilă comercială puternică, vedem cum se poate pune mîna pe Dunăre fără sfatul puterilor europene şi fără să se calce hotărîrile congresuluĭ din Londra. Şi azĭ a văzut şi Austro-Ungaria că a rămas pe urmă şi a mers pînă a întinde dreapta sa unuĭ funcţionar modest al Romînieĭ propunîndu-ĭ un cartel cu navigaţia austriacă, cu navigaţia ungurească şi cu c. f. ungare. Propnnerea de cartel însă a fost respinsă spre marea surprindere a Austro-Ungarieĭ, care acum îşĭ varsă veninul prin presa vieneză şi budapestană în contra noastră şi în contra navigaţieĭ romîne.

Dar cîiniĭ latră şi caravana trece; navigaţia romînă va înflori şi va cuceri economiceşte Dunărea şi cînd cucerirea-ĭ va fi desăvîrşită, atuncĭ vom putea spune, că Dunărea e a Romînieĭ!

Sphinx.

INFORMAŢIUNI

Prin cercurile conservatoare se vorbeşte că colonelul Tell va fi înaintat, în curînd, la gradul de general şi apoĭ i se va încredinţa portofoliul ministeruluĭ de războiŭ.

Din toate părţile sărmanul Domn general Poenaru este săpat.

Aflăm că primăria Capitaleĭ, în urma cerereĭ Jokey-Clubuluĭ, va da o sumă de 4000 leĭ anual care să slujească la mărirea fondulului de premiĭ.

Premiul «Comuneĭ Bucureştĭ» va figura chiar la alergările din toamna aceasta.

Printre alţĭ decoraţĭ pe ziua de 10 Maiŭ va fi şi confratele nostru D. M. Minovicĭ, directorul *Curieruluĭ Financiar.*

D. Minovicĭ care este numaĭ cavaler va fi înaintat ofiţer.

Confratele nostru a primit chiar felicitărĭ.

D. N. Filipescu a înlăturat ideia unuĭ concurs pentru facerea planurilor şi a devizurilor nouluĭ palat municipal ce se va construi în anul viitor.

D-sa a hotărît a însărcina pe vre-o opt architecţĭ maĭ distinşĭ din ţară ca să facă cîte o schiţă sumară, în stil pur romînesc, a viitoruluĭ palat al primărieĭ Capitaleĭ. Aceste schiţe vor servi la urmă de bază pentru întocmirea unuĭ plan definitiv.

Ast-fel D. Filipescu vrea să dea un îndemn architecţilor noştri ca să părăsească stilul vienez în marile construcţiĭ şi să se dedea la stabilirea unuĭ stil pur romînesc.

Din Sibiŭ ni se scrie că la congresul bisericeĭ ortodoxe romîne deschis acolo alaltăierĭ aŭ sosit, între alţiĭ, şi D. Alexandru Mocioni cu principaliĭ săĭ partizanĭ. Se crede că «moderaţiĭ» vor profita de această ocazie pentru a se consfătui în privinţa atitudineĭ lor viitoare faţă cu guvernul unguresc de o parte şi faţă cu partidul naţional romîn de alta.

Meteorologie dinastică

Oficial de la institut: Azĭ timp frumos, cald şi liniştit. Barometrul staţionar. **Condiţiune favorabilă pentru o frumoasă zi de 10 (22) Maiŭ.**

Cerem să se decoreze imediat barometrul şi să se trimeată fasonul pe la toate guvernele străine ca să'l întrebuinţeze şi ele cînd o cădea pe-acolo vre-o zi de paradă.

Fiind-că barometrul acesta arată timp uscat în ce priveşte apa din norĭ, poate că arată ploaie de decoraţiĭ cu furtună de tot felul de recompense.

Al draculuĭ barometru!

De, grozavă teamă am să nu cum-va să'ĭ fi dat directorul instituluĭ cu degetul. Asta ar fi curat dinasticizm făcut *cu pricea,* şi te pomeneştĭ că plouă de 10 Maiŭ.

L. CATARGIU.—Sire! trebue să fiĭ mulţumit de noĭ. Ţ'am dat convenţia comercială cu Austro-Ungaria, apanagiul do 300 miĭ de leĭ în aur pe an A. S. R. Prinţului Ferdinand, legea minelor. Am încătuşat libertatea preseĭ şi aceea a alegerilor, prin modificărĭ ce am întrodus în codul penal şi în legea electorală.............

CAROL.—Pun! foarte pine!! Dar maĭ trebue încă un *mic* apanajŭ de 150 miĭ de leĭ în aur pe an pentru *micul meŭ* Carol, şi convenţia consulară cu Germania.

L. CATARGIU.—Vom da tot ce veĭ cere, Sire! numaĭ pe liberalĭ să nu-ĭ chemĭ la guvern.